

ÎNALTUL REPREZENTANT AL
UNIUNII EUROPENE PENTRU
AFACERI EXTERNE ȘI POLITICA
DE SECURITATE

Bruxelles, 17.12.2012
JOIN(2012) 36 final

**COMUNICARE COMUNĂ CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

**Sprijinirea unei cooperări și a unei integrări regionale mai strânse în Maghreb: Algeria,
Libia, Mauritania, Maroc și Tunisia**

COMUNICARE COMUNĂ CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR

Sprijinirea unei cooperări și a unei integrări regionale mai strânse în Maghreb: Algeria, Libia, Mauritania, Maroc și Tunisia

I. INTRODUCERE

1. Populația din Maghreb s-a aflat în prim-planul evenimentelor istorice din 2011. Mai mult decât în orice altă regiune a lumii arabe, țările din Maghreb s-au lansat într-un lung proces de schimbare și reformă. Uniunea Europeană are un interes major față de reușita acestor procese de democratizare și modernizare.
2. În plus, în cursul anului trecut, țările din Maghreb au manifestat un nou avânt privind o cooperare mai strânsă între ele. Această mișcare – încă ezitantă și care nu s-a concretizat încă în măsuri cuprinzătoare – se bazează pe recunoașterea faptului că obiectivele de promovare a prosperității, a stabilității și a transformării democratice la nivel național nu pot fi realizate pe deplin dacă relațiile dintre țările din Maghreb nu sunt consolidate.
3. Principalul obiectiv al prezentei comunicări este de a stabili modul în care Uniunea Europeană ar putea sprijini o cooperare mai strânsă între țările din Maghreb, pe baza vastei sale experiențe în materie de integrare și având în vedere interesul său în regiune, în calitate de vecin și de partener esențial pentru cele cinci țări în cauză. Procedând astfel, Comisia Europeană și Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate („Înalțul Reprezentant”) doresc să încurajeze eforturile actuale ale partenerilor din Maghreb de a aprofunda cooperarea la nivelul Maghrebului, însoțindu-le în acest proces. Un Maghreb mai puternic și mai unit va contribui la abordarea provocărilor comune, cum ar fi instabilitatea în Sahel, securitatea energetică, necesitatea creării de locuri de muncă și combaterea schimbărilor climatice. Acestea reprezintă oportunități istorice de a ne aprofunda parteneriatul.
4. Prezenta comunicare se înscrie în răspunsul global al UE la schimbările produse în vecinătatea sudică. Propunerile cuprinse în comunicare sunt menite să completeze, și nu să înlocuiască, seria de măsuri elaborate de UE în comunicările¹ adoptate de Comisia Europeană și Înalțul Reprezentant în 2011, prin care s-a instituit un parteneriat pentru democrație și prosperitate împărtășită și s-a definit o nouă abordare cu privire la politica europeană de vecinătate. Ambele comunicări au subliniat importanța unei mai mari integrări sud-sud (și subregionale), element care să completeze alte inițiative bilaterale și regionale. Prezenta comunicare se bazează, de

¹ „Un Parteneriat pentru democrație și prosperitate împărtășită cu țările sud-mediteraneene” (8.3.11) și „Un răspuns nou în contextul schimbărilor din țările vecine: o revizuire a politicii europene de vecinătate”(25.5.11).

asemenea, pe „Agenda schimbării”, politica revizuită a Comisiei Europene pentru o utilizare orientată spre rezultate a fondurilor pentru asistența externă².

5. Propunerile sunt în conformitate cu promisiunea Uniunii Europene de a răspunde pozitiv inițiativelor de reformă lansate de țările sale partenere din vecinătate și au fost elaborate în consultare cu acestea. Multe dintre măsurile prezentate în continuare sunt noi. De asemenea, în unele cazuri, se face trimitere la inițiative regionale aflate în desfășurare, unde eforturile de integrare ar putea fi consolidate prin utilizarea instrumentelor existente, deși acest lucru trebuie făcut din perspectiva Maghrebului, precum și la activități bilaterale, atunci când acestea contribuie la o mai mare coeziune în regiune.
6. În același timp, comunicarea are drept scop descrierea relațiilor importante dezvoltate între țările din Maghreb și Africa Subsahariană, pe de o parte, și UE și Africa Subsahariană, pe de altă parte. În acest context, sprijinul UE pentru integrarea în Maghreb ar trebui corelat în mod clar cu relațiile mai extinse ale UE pe continentul african, astfel cum se prevede în strategia comună Africa-UE³. Printre acestea se numără, în special, Parteneriatul pentru pace și securitate, la care țările din Maghreb participă direct sau pe care îl urmăresc îndeaproape. De asemenea, comunicarea ține cont de caracterul dual special al Mauritaniei, conferit de poziția sa geografică la răscruce între Maghrebul arab și Africa Subsahariană.
7. Dorința de schimbare și deciziile privind modul în care integrarea ar putea fi cel mai bine realizată aparțin exclusiv înseși țărilor din Maghreb. Prin urmare, propunerile din prezenta comunicare sunt formulate în spiritul solidarității și parteneriatului, într-un moment important al dezbaterii în curs cu Maghrebul în ceea ce privește ritmul și amploarea integrării la nivel subregional. Cu toate acestea, în timp ce propunerile respective ar putea aduce beneficii popoarelor din regiunea Maghreb în ansamblu, acestea ar putea avea totodată efecte pozitive dacă ar fi dezvoltate pe o bază bilaterală mai restrânsă sau într-un mod asimetric în regiune.

II. PROVOCĂRI CU CARE SE CONFRUNTĂ MAGHREBUL

8. Maghrebul este o regiune cu un potențial de dezvoltare foarte bogat. Situat între Africa Subsahariană și Uniunea Europeană, pe de o parte, și estul Mediteranei, pe de altă parte, Maghrebul dispune de avantajul de a avea acces atât la coasta Atlanticului, cât și la zona de coastă a Mării Mediterane, precum și la potențiale căi de transport terestre. De asemenea, dispune de resurse naturale și umane considerabile, precum și de legături culturale și lingvistice comune.
9. Cu toate acestea, Maghrebul este în continuare una dintre regiunile cel mai puțin integrate ale lumii. Prin urmare, potențialul său de dezvoltare a rămas, în general, blocat. Din punct de vedere economic, costul „non-Maghrebului” a fost estimat, în mai multe ocazii, la 1-2 % din PIB. Cu toate acestea, costul real al neintegrării merge dincolo de creșterea economică, incluzând securitatea și dezvoltarea umană mai vastă în regiune.

² „Creșterea impactului politicii UE în domeniul dezvoltării: o agendă a schimbării ” (13.10.2011).

³ „Parteneriatul strategic Africa-UE. O strategie comună UE-Africa”, summit-ul UE-Africa de la Lisabona, 2007, referință 16344/07.

10. Provocările cu care se confruntă regiunea au făcut obiectul mai multor documente, printre care cele enumerate mai jos.

Reforme democratice

- (a) Toate țările din Maghreb trec printr-un proces de reformă politică. În sfera politică, cetățenii au așteptări mari în ceea ce privește participarea la viața publică, responsabilitatea, accesul la informații, libertatea de expresie și accesul la justiție. Societatea civilă a câștigat în importanță și este mai în măsură să își îndeplinească rolul de partener legitim al guvernării locale în crearea unor societăți mai favorabile incluziunii. Îmbunătățirea proceselor electorale a consolidat responsabilitatea în regiune. Parlamentele, la fel ca și diverse partide/mișcări politice care și-au făcut apariția pe scena politică, au potențialul de a deveni actori-cheie în acest sens. În același timp, instituțiile necesare protejării valorilor democratice, a statului de drept și a respectării drepturilor omului sunt deficitare. În acest context, sarcina de a consolida și promova reforme democratice care să respecte pe deplin normele internaționale privind drepturile omului rămâne extrem de dificilă.

Reforme socioeconomice

- (b) Creșterea în Maghreb continuă să fie prea slabă pentru a absorbi fluxurile mari de populație pe piața muncii, pentru a reduce sărăcia și șomajul (situat, în 2011, între 10 % și 18 % în Algeria, Maroc și Tunisia și la peste 30 % în Mauritania). În Raportul PNUD pe 2011 privind provocările dezvoltării în lumea arabă se estimează că, chiar luând în considerare un scenariu prudent (și anume cu menținerea ratelor actuale ale șomajului și ale participării la piața muncii), țările din Maghreb trebuie să creeze 1,8 milioane de locuri de muncă până în 2015 și 7,8 milioane până în 2030. În plus, dacă nu se va reuși să se creeze suficiente oportunități de ocupare a forței de muncă, acest lucru ar putea duce în ultimă instanță la agravarea sărăciei, în cazul în care capitalul uman reprezentat de tineret continuă să rămână neexploatat. În absența unei creșteri economice susținute și a unor politici eficace în favoarea ocupării forței de muncă (inclusiv investiții în capitalul uman și promovarea unor condiții de muncă decente), în rândul tinerilor se vor menține niveluri ridicate de șomaj, iar sectorul informal va continua să reprezinte o proporție semnificativă a economiei reale. La rândul lor, acești factori vor continua să prezinte riscuri semnificative pentru stabilitatea socială viitoare și pentru procesul de tranziție spre democrație.
- (c) În multe dintre țările din Maghreb, creșterea în agricultură a fost afectată de probleme structurale, cum ar fi investiții limitate, disponibilitatea apei, degradarea solului, schimbările climatice și accesul dificil la serviciile de bază. Sectorul agricol se confruntă cu provocarea de a genera o producție mai mare și de o mai bună calitate, cu alte cuvinte de a spori productivitatea agricolă, de a trece la metode de producție durabile și de a îmbunătăți condițiile de trai în zonele rurale, pe baza unor strategii pe termen lung.
- (d) În prezent, potențialul de a dezvolta economii cu adevărat diversificate, pe baza emergenței unui sector privat dinamic, este departe de a fi realizat. Maghrebul nu a reușit până acum să creeze piețe de consum regionale, să exploateze

economii de scară și să profite pe deplin de avantajul proximității sale față de Europa și de principalele rute maritime intercontinentale pentru a dezvolta legături de producție regionale, a deveni o verigă a lanțului valorii adăugate globale și a atrage astfel mai multe investiții. În prea multe cazuri, menținerea unor economii închise a permis câtorva întreprinderi autohtone favorizate să prospere de pe urma avantajelor rezultate din manipularea pieței sau a cadrului politic și a cimentat poziția de monopol. În plus, corupția a fost identificată drept obstacol major în calea investițiilor și a afacerilor.

- (e) În contextul dezvoltării sociale și umane, în ciuda unor importante realizări în unele domenii, în special al educației și al speranței de viață, o parte semnificativă a populației continuă să nu aibă acces la un loc de muncă adecvat, la protecție socială sau la drepturi sociale⁴. Mai mult, în majoritatea țărilor din Maghreb, persistă diferențe sociale interne considerabile, bogăția fiind concentrată în câteva regiuni. Ca urmare, țările din Maghreb rămân țări de emigrare în principal către Europa, cu excepția Libiei. Acestea sunt, de asemenea, țări de tranzit pentru migrația ilegală spre Europa. Dezvoltarea durabilă poate fi realizată numai dacă generația tânără dispune de un nivel bun de educație și poate participa la viața socială și economică în propria țară. O populație cu un nivel bun de educație reprezintă o bază pentru stabilitate și poate contribui la dezvoltarea unei societăți democratice. Instituțiile de învățământ superior sunt actori-cheie în tranziția democratică, deoarece sunt responsabile de formarea unei noi generații de lideri și educatori. În plus, în urma primăverii arabe, chestiunea reformei politicii culturale a dobândit o importanță specială.

Amenințări globale

- (f) Problemele reprezentate de terorism și criminalitatea internațională sunt motive de îngrijorare majoră în regiune și în afara acesteia, în vecinătatea sudică extinsă, precum și în Sahel. Al-Qaida din Maghrebul Islamic (AQMI) a alcătuit o rețea de terorism în special în Maghreb și în Mali. Situația s-a deteriorat în urma conflictului din Libia, din cauza creșterii traficului de arme, persoane și droguri și a prezenței luptătorilor jihadiști care au participat la conflict, regiunea sahel-sahariană transformându-se astfel într-o zonă de instabilitate. De asemenea, conflictul a declanșat rebeliunea tuaregilor din nordul Mali, care a permis AQMI să își extindă și mai mult influența. Pentru a realiza obiectivele stabilite de UE în Strategia sa pentru securitate și dezvoltare în Sahel⁵ (care vizează Algeria, Mauritania, Mali și Niger, dar a cărei punere în aplicare se concentrează pe ultimele trei țări), va fi important să se colaboreze strâns cu țările din Maghreb, care sunt direct afectate de situația din zona Sahara-Sahel, și care au, în același timp, un rol activ în această zonă.

Mediul și schimbările climatice

- (g) Maghrebul este o zonă care se confruntă cu numeroase provocări în domeniul mediului și al exploatarei resurselor naturale. Sunt necesare acțiuni naționale și

⁴ A se vedea PNUD: Raportul pe 2011 privind provocările dezvoltării în lumea arabă.

⁵ Strategia Uniunii Europene pentru securitate și dezvoltare în Sahel, 31 martie 2011.

regionale pentru a rezolva aspectele legate de mediu, inclusiv în ceea ce privește aerul, apa, mediul marin, solul și biodiversitatea. Țările din Maghreb sunt, de asemenea, foarte vulnerabile și se confruntă deja cu consecințele schimbărilor climatice, care ar putea avea efecte grave asupra principalelor sectoare ale economiei (de exemplu agricultura, turismul, prețurile la alimente). În același timp, regiunea oferă oportunități unice de a evolua spre o dezvoltare cu emisii reduse de carbon, în special punând un accent sporit pe energia regenerabilă și eficiența energetică, inclusiv prin proiecte și politici transfrontaliere. Acest lucru ar contribui totodată la crearea de locuri de muncă și la atragerea de investiții în regiune.

III. UNIUNEA MAGHREBULUI ARAB, UNIUNEA PENTRU MEDITERANA, 5+5 - O ABORDARE FLEXIBILĂ ȘI PRAGMATICĂ

11. UE este hotărâtă să își aprofundeze relațiile bilaterale cu țările din Maghreb. În același timp, consideră că diferitele organizații și structuri regionale deja existente trebuie redinamizate pentru a răspunde provocărilor comune. UE este pregătită să își intensifice sprijinul, să dezvolte sinergii și să amelioreze coordonarea cu inițiativele existente la nivel bilateral.
12. Viitorul summit propus al Uniunii Maghrebului Arab (UMA) va fi un eveniment important, care va da un nou impuls integrării Maghrebului. Comisia Europeană și Înalțul Reprezentant salută dialogul purtat până în prezent cu UMA și se angajează să îl intensifice și să abordeze noi domenii de cooperare, pornind în special de la activitățile tehnice deja întreprinse cu UMA.
13. Anumite cadre internaționale pot fi utilizate pentru a facilita o cooperare sporită și îmbunătățită între țările din Maghreb, precum și cu vecinii acestora din nord și sud. Uniunea pentru Mediterana (UpM) își poate utiliza flexibilitatea pentru a promova proiecte de cooperare subregionale în favoarea țărilor din Maghreb. Grupul celor cinci țări ale UE din sudul Mediteranei și al țărilor din Maghreb (așa-numitul „5+5”⁶) este valoros, deoarece asigură cooperarea dintre țările în cauză, pe baza intereselor și a obiectivelor comune, a căror realizare poate fi susținută, în anumite cazuri, de UE, de exemplu prin finanțarea studiilor de fezabilitate sau pregătirea proiectelor. Inițiativa „pays du champ” (Algeria, Mali, Mauritania, Niger), menită să abordeze chestiunea Sahara-Sahel, în paralel cu strategia UE pentru Sahel, oferă, de asemenea, cadre pentru o colaborare strânsă cu Maghrebul.
14. De asemenea, trebuie luată în considerare dimensiunea continentală a Africii: regiunea Maghreb va continua să fie asociată inițiativelor transregionale și continentale în cadrul Strategiei comune Africa-UE, în special cu sprijinul programului panafrican, în momentul instituirii acestuia.

⁶ Forumul Mediteranei de Vest este alcătuit din Algeria, Franța, Italia, Libia, Malta, Mauritania, Maroc, Portugalia, Spania și Tunisia.

IV. CĂTRE O COOPERARE ȘI O INTEGRARE MAI STRÂNSE ÎN MAGHREB; O POSIBILĂ CONTRIBUȚIE A UE

15. De beneficiile unei integrări mai strânse în Maghreb ar profita nu numai cetățenii celor cinci țări în cauză, ci și vecinii acestora, inclusiv Uniunea Europeană. Pentru UE, dezvoltarea unei zone de stabilitate și prosperitate în Maghreb, fondată pe răspunderea democratică și statul de drept, este un obiectiv esențial al relațiilor noastre bilaterale și poate fi intensificată numai printr-o abordare regională. Pentru ambele coaste ale Mediteranei, nu există decât beneficii de pe urma unei mai mari stabilități, a unor piețe mai integrate, a contactelor interpersonale mai strânse și a unor schimburi intelectuale, economice și de culturale aprofundate.

În acest context, UE ar putea sprijini o serie de inițiative în domeniile enumerate mai jos, mobilizând o serie de instrumente, de la dialog politic consolidat până la asistență tehnică și proiecte specifice.

A. Reformele democratice

16. UE sprijină deja reformele democratice în statele din Maghreb, luând în considerare evoluțiile specifice fiecărei țări în cauză. Pe lângă aceste acțiuni, UE poate:

- sprijini inițiative regionale și subregionale menite să consolideze organizațiile și rețelele societății civile în scopul promovării unui angajament mai profund în guvernanta democratică, responsabilitate și dialog politic⁷. Acest lucru poate fi realizat prin mobilizarea Instrumentul european de vecinătate și parteneriat, inclusiv a Facilității pentru societatea civilă a țărilor din vecinătatea de sud, a Instrumentului european pentru democrație și drepturile omului și a programului „Actorii nestatali și autoritățile locale”. De asemenea, se pot organiza și sprijini inițiative subregionale, cum ar fi Forumul social din Maghreb, Forumul sindical din Maghreb, rețelele societății civile etc.;

- sprijini o cooperare și schimburi intensificate între parlamentele țărilor din Maghreb și cele din statele membre ale UE și Parlamentul European;

- sprijini în continuare eforturile țărilor partenere din Maghreb de a-și moderniza sistemele judiciare, inclusiv îmbunătățirea accesului la justiție, independența sistemului judiciar și respectarea statului de drept;

- consolida capacitatea instituțională a autorităților locale din cadrul guvernanței locale, a factorilor de decizie și a celor care prestează servicii în special în ceea ce privește transparența, reformele descentralizate și furnizarea de servicii de calitate către populație, prin cooperare *inter pares* cu autoritățile locale din UE;

- lansa un nou program pentru a consolida rolul mediei și al culturii în Maghreb ca vectori ai democratizării, ai promovării libertății de expresie și ai soluționării conflictelor. Printre alte activități, acest program va promova cooperarea *inter pares* la nivel subregional, pentru a sprijini procesul de transformare a mediei controlate de stat într-o medie a serviciului public.

⁷

În conformitate cu Comunicarea „Rădăcinile democrației și ale dezvoltării durabile: angajamentul Europei față de societatea civilă în ceea ce privește relațiile externe”, Bruxelles, 12.9.2012, COM(2012) 492 final, și cu Concluziile Consiliului UE din 15 octombrie 2012.

B. Amenințări globale

17. Țările din Maghreb au responsabilitatea primară în lupta împotriva terorismului și a traficului de diferite tipuri. Succesul în acest domeniu depinde de o strânsă coordonare și, prin urmare, UE sprijină toate eforturile pentru a promova o cooperare mai puternică între toate țările din Maghreb în acest sens. Conflicte vechi și nerezolvate, precum și tensiuni continue rezultate din conflicte mai recente, reprezintă alte potențiale amenințări la adresa securității și împiedică o integrare mai aprofundată. Din perspectiva UE, instabilitatea în regiunea Sahara/Sahel poate constitui o amenințare și la adresa propriei securități și, în consecință, UE trebuie să își aprofundeze, la rândul său, dialogul prin intensificarea eforturilor de cooperare cu țările din regiune. În plus, trebuie intensificate eforturile de reducere a traficului ilegal de substanțe chimice, biologice, radioactive și nucleare (CBRN).
18. În acest context, UE poate:
- stabili contacte periodice între personalul militar al UE, Centrul de analiză a informațiilor al Uniunii Europene, Europol și autoritățile competente ale țărilor din Maghreb, în scopul de a asigura un schimb mai eficace de informații;
 - după caz, acorda consultanță tehnică autorităților competente ale țărilor din Maghreb și structurilor active în lupta împotriva terorismului și a traficului;
 - participa la activități vizând securitatea în cadrul „5+5”, precum și sprijini dezvoltarea acestora, în special când acestea se referă la activități civile și militare care contribuie la gestionarea frontierelor aeriene, maritime și terestre;
 - sprijini sistemul judiciar, școlile/centrele de formare polițienească și militară din statele din Maghreb la elaborarea programelor de formare deschise participanților regionali și africani, prin furnizarea de consiliere tehnică, după caz;
 - sprijini măsurile de dezvoltare a capacităților, schimburile tehnice și schimbul de bune practici cu UE pentru a analiza condițiile care determină propagarea terorismului și încurajează rezistența societală față de instigarea, recrutarea și radicalizarea violentă, în special în rândul tineretului;
 - intensifica eforturile în cadrul inițiativei privind centrele de excelență din UE în domeniul reducerii riscurilor CBRN;
 - conform comunicărilor comune din 2011⁸, sprijini eforturile de soluționare a conflictelor și de reconciliere, în special prin măsuri de consolidare a încrederii, în cazul în care UE este invitată să facă acest lucru de către părțile în cauză.

C. Sprijinirea dezvoltării economice favorabile incluziunii

19. Problemele structurale reprezentate de o rată ridicată a șomajului, de nivelul scăzut al instituțiilor de învățământ, formare și a celor responsabile cu piața muncii, de un sector privat nedezvoltat și de niveluri scăzute de integrare economică și comercială sunt interconectate. În absența unui sector privat competitiv, vor fi create puține locuri de muncă decente. Dacă nu se depun eforturi de reformare a politicilor în materie de educație și ocupare a forței de muncă, sectorul privat nu va fi în măsură să se dezvolte, iar în absența unor economii deschise și integrate, concurența va rămâne

⁸

A se vedea nota de subsol 1.

limitată, piețele neexploatate și investițiile necesare creării de locuri de muncă nu vor fi realizate⁹.

Provocarea reprezentată de locurile de muncă

20. Educația și formarea sunt esențiale în contextul creării de locuri de muncă și al capacității de inserție profesională. În Maghreb, sistemele naționale de învățământ trebuie să pună un accent mai mare pe capacitatea de inserție profesională, promovând în special o educație și o formare profesională (EFP) de mai mare calitate și pe valorificarea în mai mare măsură a acestor oportunități. În același timp, procesul de modernizare a sistemelor de învățământ superior trebuie să continue, axându-se pe îmbunătățirea calității și relevanței acestora pentru nevoile de pe piața forței de muncă. În paralel, măsurile privind piața muncii bazate pe cerere ar trebui completate de un dialog social eficient.
21. Politicile naționale de educație și de ocupare a forței de muncă pot fi completate în mod util prin inițiative regionale. În acest context, UE poate:
 - sprijini crearea de rețele la nivelul Maghrebului între partenerii relevanți în domeniul educației/ocupării forței de muncă (instituțiile de învățământ și partenerii sociali);
 - contribui la consolidarea schimburilor tehnice privind EFP și aspectele legate de ocuparea forței de muncă în regiunea Maghreb, inclusiv între serviciile publice de ocupare a forței de muncă;
 - analiza posibilitatea de a efectua schimburi tehnice la nivelul Maghrebului privind anumite teme în contextul cadrului de acțiuni de la Marrakesh, vizând ocuparea forței de muncă, capacitatea de inserție profesională și munca decentă;
 - sprijini în continuare modernizarea sistemelor de învățământ superior din țările din Maghreb prin programele Tempus, Erasmus MUNDUS și programele care le succed. Aceste instrumente vor continua să fie utilizate pentru a promova convergența voluntară a sistemelor de învățământ superior din țările partenere cu evoluția sistemelor din UE în contextul procesului de la Bologna.

Dezvoltarea sectorului privat

22. Reprezentanții sectorului privat din Maghreb au identificat drept cerințe esențiale pentru dezvoltarea sectorului privat următoarele elemente: dezvoltarea competențelor, calitatea producției, accesul la finanțare, accesul la piețe (atât în cadrul regiunii, cât și în afara acesteia), dezvoltarea rurală și dezvoltarea sectorului agroalimentar și, mai ales, transparența reglementării și securitatea juridică.
23. Guvernele trebuie să creeze un climat propice antreprenoriatului, inovării și dezvoltării IMM-urilor, să garanteze condiții de concurență echitabile pentru toți operatorii și să reducă ineficacitatea și corupția în cadrul administrației publice. În acest sens, un acces echitabil și simplu la piața achizițiilor publice prezintă o importanță deosebită. Rețelele de antreprenori, camerele de comerț și alte părți interesate pot oferi oportunități de sprijin reciproc, dar și mecanisme pentru a

⁹

A se vedea și: Studiu privind facilitarea comerțului regional și infrastructurile pentru țările din Maghreb (Regional Trade Facilitation and Infrastructure Study for Maghreb Countries) 20 iunie 2012, Banca Mondială.

identifica clienții și furnizorii. Un domeniu care merită o atenție deosebită este promovarea spiritului antreprenorial al femeilor.

24. Țările din Maghreb vor fi partenerii principali ai UE în noul Program-cadru de cercetare „Orizont 2020”, în cazul căruia cooperarea internațională este deosebit de importantă. Aceste țări vor fi implicate în elaborarea Agendei comune de cercetare și inovare între UE și țările mediteraneene partenere. Țările din Maghreb vor institui parteneriate cu UE prin dialoguri în materie de politică științifică, prin inițiative comune de cercetare pentru a face față unor provocări societale comune legate de apă, securitatea alimentară, sănătate, mediu, energie, precum și prin dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare.
25. Pe baza măsurilor de asistență pe care le acordă în prezent în regiune pentru sprijinirea dezvoltării sectorului privat, UE poate:
- sprijini crearea de rețele între oameni de afaceri din Maghreb, inclusiv prin intermediul asociațiilor lor naționale și prin organizarea de evenimente;
 - sprijini crearea unei rețele care să ofere consiliere întreprinderilor din Maghreb care intenționează să investească în alte țări din Maghreb (dezvoltarea planurilor de afaceri, cunoștințe privind legislația locală etc.);
 - furniza sprijin tehnic băncilor din Maghreb care doresc să își extindă activitatea în întreaga regiune (de exemplu, sistemele de plată);
 - sprijini țările partenere, prin intermediul noului Program European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (ENPAR), în adoptarea unor politici pentru o creștere mai solidă și mai favorabilă incluziunii în zonele rurale și în sectorul agroalimentar;
 - promova antreprenoriatul feminin, inclusiv prin mentorat, facilitarea accesului la finanțare și sprijinirea asistenței publice pentru întreprinderile nou-înființate;
 - furniza formare la locul de muncă și îndrumare în cadrul întreprinderilor mici și mijlocii (IMM) în alte țări partenere, adresate tinerilor profesioniști/noilor antreprenori care intenționează să își înființeze o societate, pentru a facilita crearea de noi întreprinderi și dezvoltarea reușită a ideilor de afaceri, pentru a consolida capacitatea furnizorilor de servicii de sprijin al întreprinderilor;
 - în urma deciziei de majorare a capacității de creditare a Băncii Europene de Investiții, a Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare și a altor instituții financiare europene, ar putea fi disponibilă o asistență suplimentară pentru a sprijini dezvoltarea IMM-urilor. Mai ales în acest domeniu, ar putea fi avută în vedere cooperarea cu viitoarea Bancă pentru Dezvoltare a Maghrebului;
 - extinde Rețeaua întreprinderilor europene, care este deja prezentă în regiune, la țările partenere care nu sunt încă acoperite de aceasta¹⁰ și integra grupări și alte rețele de întreprinderi în platformele europene de colaborare.
26. Cultura are o contribuție deosebit de importantă la dezvoltarea umană, socială și economică durabilă.

În regiunea Maghreb, UE poate:

- sprijini dezvoltarea sectorului cultural ca vector pentru o dezvoltare durabilă a regiunii, prin încurajarea reformei politicii culturale și consolidarea capacității factorilor de decizie din domeniul culturii, precum și prin susținerea promovării

¹⁰

Tunisia este singura țară care este deja acoperită de Rețeaua întreprinderilor europene în Maghreb.

investițiilor, a sectorului privat și a dezvoltării capacităților antreprenoriale ale operatorilor culturali, în special la nivelul Maghrebului.

Schimburile comerciale

27. O mai mare integrare comercială regională între țările din Maghreb, însoțită de instituirea unor zone de liber schimb aprofundate și cuprinzătoare între partenerii din Maghreb și UE, ar fi avantajoasă pentru ambele părți. Întreprinderile și investitorii din UE ar putea beneficia de pe urma unei mai mari dezvoltări și integrări de piață, fapt care nu numai că le-ar oferi acces la piețe de export mai vaste, dar ar integra totodată regiunea în rețelele de producție ale acestora. Eliminarea barierelor existente în calea schimburilor comerciale, deschiderea frontierelor (inclusiv a frontierei dintre Algeria și Maroc) și integrarea regiunii în lanțurile de aprovizionare și rețelele de producție mondiale ar putea genera un potențial economic considerabil. Astfel de evoluții depind însă de voința politică a țărilor partenere.
28. Pentru a încuraja o mai mare integrare comercială și economică în Maghreb, UE și-a axat sprijinul pe integrarea comercială diversificată și sporită sud-sud, precum și pe promovarea investițiilor. La nivel bilateral, până în prezent UE și-a concentrat eforturile asupra țărilor care nu au aderat încă la OMC (Algeria și Libia) și asupra instituirii unor zone de liber schimb aprofundate și cuprinzătoare (Maroc și Tunisia). În sfârșit, crearea unei rețele de astfel de acorduri între UE și Maghreb, precum și între partenerii din Maghreb, ar contribui la realizarea proiectului unei comunități economice între UE și partenerii săi din cadrul PEV.
29. Pe baza relațiilor comerciale existente între UE și țările din Maghreb, UE poate:
- sprijini în continuare dezvoltarea legăturilor de producție regionale prin exploatarea posibilităților cumulului de origine și sensibilizarea în acest sens a membrilor zonei paneuromediteraneene, pe lângă promovarea viitoarelor norme adaptate exportatorilor (care au o importanță deosebită pentru industria textilă, dar sunt relevante și pentru industriile cu valoare adăugată mai mare);
 - furniza în continuare sprijin și expertiză tehnică pentru a însoți procesul de integrare comercială și economică în cadrul Uniunii Maghrebului Arab (UMA) și a Acordului de la Agadir;
 - sprijini inițiativele partenerilor din Maghreb pentru a sensibiliza opinia publică referitor la condițiile aplicabile schimburilor comerciale și investițiilor, de exemplu prin intermediul Mecanismului euro-mediteraneean de facilitare a schimburilor comerciale și a investițiilor, pentru a reduce barierele netarifare în calea comerțului și pentru a îmbunătăți și actualiza procedurile și infrastructurile vamale în scopul promovării comerțului interregional;
 - facilita comerțul cu produse industriale prin finalizarea pregătirilor pentru lansarea negocierilor referitoare la un acord privind evaluarea conformității și acceptarea cu fiecare dintre țările din Maghreb;
 - consolida cooperarea cu comunitatea de afaceri din Maghreb pentru a permite întreprinderilor să își facă mai bine cunoscute interesele și preocupările în ceea ce privește comerțul și inițiativele de investiție în regiune. Instituirea unui forum al întreprinderilor UE-Maghreb ar putea reprezenta un prim pas în acest sens.

D. Infrastructură și rețele

30. Pentru ca integrarea comercială și economică regională să fie eficace, sunt necesare legături de infrastructură și logistică regionale, precum și un mediu propice

operatorilor comerciali. Inițiativele în domeniul infrastructurii trebuie să meargă în paralel cu reformele care vizează promovarea facilitării schimburilor comerciale, un sistem de reglementare mai bun și mai echitabil, precum și liberalizarea și integrarea sectoarelor de servicii regionale (transport și servicii de telecomunicații etc. ...).

Transporturile

31. În domeniul transporturilor, dezvoltarea rețelei trans-Maghreb rămâne o prioritate. Această rețea va constitui o parte din viitoarea rețea de transport transmediteraneean, dezvoltată în cadrul cooperării euromediteraneene (EuroMed). Rețeaua trans-Maghreb va constitui o axă vitală a dezvoltării comerțului intraregional și va oferi operatorilor economici și cetățenilor de pe ambele țărmuri ale Mediteranei numeroase legături. Deschiderea frontierei terestre dintre Algeria și Maroc ar fi esențială pentru finalizarea autostrăzilor trans-Maghreb și, prin urmare, pentru dezvoltarea comerțului și a contactelor interpersonale.
32. Pentru a accelera progresul în dezvoltarea rețelelor de transport, sunt indispensabile eforturi coordonate ale rețelelor și structurilor regionale și subregionale, cum ar fi EuroMed, grupul miniștrilor transporturilor din Mediterana de vest (GTMO 5+5), UMA, UpM, precum și instituțiile financiare.
33. În sectorul aviației, a fost promovată integrarea mai strânsă cu vecinii UE în scopul creării unui spațiu aerian comun european mai amplu. Țărilor din Maghreb li s-a propus, de asemenea, crearea unui spațiu aerian mediteraneean comun.
34. UE poate:
 - sprijini pregătirea de studii și proiecte eligibile pentru finanțare, precum și programe de asistență tehnică și promova o coordonare mai strânsă între actorii relevanți în ceea ce privește dezvoltarea rețelei trans-Maghreb, a legăturilor maritime UE-Maghreb și a spațiului aerian mediteraneean comun;
 - promova dezvoltarea de legături maritime în conformitate cu conceptul „autostrăzilor maritime”, în scopul de a îmbunătăți și mai mult legăturile de transport între UE și țările din Maghreb și în interiorul regiunii Maghreb, printr-o mai bună conexiune cu rețeaua transeuropeană de transport și rețelele trans-Maghreb;
 - dezvolta spațiul aerian comun european prin negocierea unor acorduri de servicii aeriene cu unele țări din Maghreb, după cum este deja cazul cu Marocul;
 - utiliza în continuare Facilitatea de investiții pentru vecinătate în scopul mobilizării de fonduri suplimentare pentru a acoperi nevoile de investiții ale regiunii în privința infrastructurii de transport, în special prin mobilizarea asistenței tehnice și a finanțării în vederea completării tronsoanelor lipsă din autostrăzile trans-Maghreb, mai ales a punctelor de trecere a frontierei;
 - sprijini în continuare utilizarea, dezvoltarea și implementarea sistemelor inteligente de transport interoperabile;
 - încuraja agențiile europene care au activități în domeniul transporturilor, astfel cum este deja cazul în domeniul aviației, să furnizeze, în cadrul mandatului lor, sprijin tehnic, inclusiv prin intensificarea schimburilor de experiență între țările din Maghreb.

Societatea informațională și rețele

35. Deși în cursul revoluțiilor din lumea arabă au fost utilizate la scară largă instrumente de informare populare, Maghreb este o regiune în care accesul la internet variază în

continuare de la un procent de 5,5 % până la 34 % în Libia și Tunisia (nivel în continuare scăzut, după standardele internaționale). Infrastructurile TIC depășite și cadrele de reglementare împiedică țările să beneficieze pe deplin de avantajele societății informaționale și de potențialul de productivitate al TIC. În plus, liberalizarea întârziată a serviciilor de telecomunicații poate crea obstacole serioase în calea integrării comerciale regionale mai aprofundate.

36. UE poate:

- furniza asistență tehnică care să vizeze nevoile specifice ale Maghrebului în domeniul apropierei reglementărilor, prin schimburi de bune practici;
- sprijini cooperarea între autoritățile de reglementare din UE și Maghreb;
- sprijini studiile privind impactul economic și juridic al revizuirii cadrului de reglementare, la nivel național și regional, pentru comunicațiile electronice și activitățile economice electronice (e-business);
- lua în considerare întreprinderea de acțiuni menite să îmbunătățească conectivitatea regională și să sprijine consolidarea capacităților mediului de cercetare, precum și dezvoltarea și utilizarea unor infrastructuri electronice regionale.

Energie

37. UE și Maghreb sunt parteneri vechi în sectorul energetic (comerț cu petrol și gaz, conducte, dezvoltarea de hidrocarburi, de exemplu în Algeria și Libia, interconexiune sincronă a rețelelor de energie electrică, fluxuri de energie electrică spre Maroc). Pe baza acestei cooperări, în prezent există o perspectivă concretă de a crea un sector energetic integrat prin intermediul unui parteneriat aprofundat, vizând pentru început energia din surse regenerabile, eficiența energetică sporită și dezvoltarea unei piețe integrate a energiei electrice, de care ar profita atât Maghreb, cât și UE. Un astfel de sector ar putea contribui la obiectivele mai largi de a încuraja schimburile comerciale intra-Maghreb și UE-Maghreb/Mediterană. Ar putea, de asemenea, contribui la realizarea obiectivelor UE în ceea ce privește dezvoltarea energiei din surse regenerabile după anul 2020¹¹. Investițiile pe scară largă în domeniul energiei din surse regenerabile, inclusiv în capacitatea de producție de energie electrică de rezervă la nivelul Maghrebului, ar crește totodată securitatea energetică. La rândul lor, aceste investiții vor contribui la stimularea creării unui număr mare de noi locuri de muncă, printre altele prin dezvoltarea industriilor locale de energie regenerabilă, a cercetării și inovării, a competitivității internaționale, a calității aerului și a sănătății. Investițiile ar contribui, de asemenea, la eforturile de a combate schimbările climatice și la punerea în aplicare a strategiilor de dezvoltare cu emisii reduse de dioxid de carbon. O piață maghrebiană a energiei, alimentată din ce în ce mai mult de energie din surse regenerabile, ar reduce treptat factura de import pentru importatorii de energie și ar acorda producătorilor de hidrocarburi o flexibilitate suplimentară în utilizarea propriilor rezerve.

38. Ca subregiune, Maghrebul ar putea juca rolul de lider în zona mediteraneeană, menținând în același timp coerența cu abordări mai ample (de exemplu, Uniunea pentru Mediterana, Planul solar mediteraneean etc.). În acest context, pot fi avute în vedere, până în 2020-2025, o serie de măsuri concrete în vederea dezvoltării unui sector al energiei electrice al Mediteranei de Vest:

¹¹ „Energia din surse regenerabile: o prezență majoră pe piața energetică europeană”, COM (2012) 271, 6 iunie 2012.

➤ pe baza unui set de norme tehnice comune, structurile de cooperare regională (MEDREG pentru organismele de reglementare și MED-TSO pentru operatorii sistemelor de transport) sunt pregătite să își consolideze sprijinul pentru elaborarea codurilor de rețea comune care ar putea fi utilizate ca pilot în Maghreb;

➤ ar trebui definite măsuri progresive menite să sigure integrarea pieței – în special pe baza foii de parcurs de la Alger. Aceasta cuprinde elemente cum ar fi: alocarea bilaterală a capacităților pe baza principiilor comune până în 2014, alocarea coordonată a capacităților până în 2016, instituirea unei platforme comerciale regionale pentru energia electrică până în 2016-2020 etc.;

➤ se poate furniza un sprijin mai mare pentru reformele din sectorul energetic, inclusiv pentru cooperarea regională și organizațiile regionale (de exemplu pentru instituirea unor autorități de reglementare în domeniul energiei în Maroc și Tunisia până în 2014, în Libia până în 2016, pentru operatorii sistemelor de transport independenți din punct de vedere funcțional în țările din Maghreb până în 2015 etc.);

➤ ar trebui consolidată cooperarea în domeniul energiei din surse regenerabile și al eficienței energetice, inclusiv prin implicarea mai activă a țărilor partenere în dezbaterile și instrumentele UE privind politica în domeniul energiei din surse regenerabile. Acest lucru ar trebui să se bazeze pe operațiunile de sprijin existente, realizate în cadrul Facilității de investiții pentru vecinătate (FIV) și cu instituțiile europene de finanțare în domeniul dezvoltării prin acordarea de finanțare, asistență tehnică și operațiuni de capital de risc. Ar putea fi lansate cereri comune de proiecte inovatoare și pot fi stabilite de comun acord principii pentru investițiile și comerțul în domeniul energiei din surse regenerabile;

➤ în cazul Mauritaniei, ca și în cazul altor țări din Africa Subsahariană, poate fi utilizată Inițiativa „Energie durabilă pentru toți” (SE4ALL) pentru a sprijini cooperarea energetică prin instrumentele financiare corespunzătoare.

39. Perspectivele consumului de energie electrică în regiune până în 2020 necesită investiții semnificative în capacitatea de producție (în principal în producția convențională, dar cu o parte din ce în ce mai mare reprezentată de sursele regenerabile) și în infrastructurile rețelei. Crearea de noi oportunități pentru fluxurile de energie electrică în regiune reprezintă încă un argument pentru finalizarea buclei energiei electrice în Mediterana de vest de-a lungul a două coridoare (Algeria-Maroc-Spania-Franța și Algeria/Libia-Tunisia-Italia).

40. Deși există deja studii de fezabilitate tehnice, va trebui acordată o atenție specială modelului de reglementare și financiar pentru noile interconexiuni și va fi nevoie, probabil, de un cadru juridic specific (acord interguvernamental). Va fi nevoie de o abordare bazată pe coridoare, precum și de activități importante de coordonare. Prin urmare, UE propune numirea, de comun acord cu țările în cauză, a unui coordonator special.

41. În plus:

➤ pentru a menține nou impuls furnizat de reuniunea ministerială privind energia de la Alger din iunie 2010, se propune convocarea anuală a unui Consiliu energetic UE-Maghreb, următorul fiind prevăzut pentru primul semestru al anului 2013;

➤ UE propune lansarea unui dialog tehnic aprofundat cu toate părțile interesate pentru a dezbate toate etapele succesive către integrarea pieței. În 2013 ar putea fi organizat un forum asemănător Forumului UE de la Florența;

➤ instituțiile regionale, cum ar fi MEDREG și MED-TSO, întreprind operațiuni tehnice privind integrarea regională. Acestea ar putea fi completate și sprijinite printr-

un proiect de asistență tehnică specifică începând din 2013 (organizarea și pregătirea de contribuții pentru forumul privind energia electrică, sprijin pentru operațiunile tehnice, sarcini specifice încredințate MEDREG și MED-TSO cu privire la Maghreb, sprijin logistic pentru reuniuni ministeriale anuale etc.).

E. Mediu, schimbări climatice și protecție civilă

Mediul și schimbările climatice

42. UE sprijină deja țările din Maghreb și alți parteneri din sudul Mediteranei să consolideze protecția mediului și lupta împotriva schimbărilor climatice prin intermediul unei serii de măsuri bilaterale, precum și prin inițiativa Orizont 2020 pentru depoluarea Mării Mediterane.

43. La nivelul Maghrebului, UE:

- potrivit summitului Rio+20, poate dezvolta cu Maghreb noi activități în domeniul economiei ecologice, de exemplu prin consolidarea unei componente subregionale sau transnaționale a proiectului actual finanțat de UE privind modelele de consum și producție durabile;

- poate utiliza în continuare Facilitatea de investiții pentru vecinătate în scopul mobilizării de fonduri suplimentare pentru a acoperi nevoile de investiții ale regiunii pentru a combate schimbările climatice și a dezvolta proiecte de infrastructură legate de mediu;

- cu sprijinul secretariatului UpM, al instituțiilor financiare internaționale în cauză și cu implicarea țărilor din Maghreb, se poate angaja mai mult în ceea ce privește implementarea proiectelor de investiții subregionale sau transnaționale ori a proiectelor naționale care intră sub incidența cadrelor sau a inițiativelor convenite de comun acord, în special inițiativa Orizont 2020 pentru depoluarea Mării Mediterane;

- în cadrul politicii maritime integrate în bazinul mediteraneean, ar putea încuraja în continuare țările din Maghreb să dezvolte inițiative subregionale sau transnaționale pentru a aborda chestiuni maritime transversale cum ar fi supravegherea și siguranța maritimă, autostrăzile maritime, cunoștințele privind mediul marin și amenajarea spațiului maritim, în scopul de a debloca potențialul de „creștere economică albastră”;

- poate consolida cooperarea între UE și țările din Maghreb în domeniul conservării faunei și florei marine, în special în cadrul Comisiei Generale pentru Pescuit în Marea Mediterană și al Comisiei Internaționale pentru Conservarea Tonului din Oceanul Atlantic. O astfel de cooperare ar putea facilita implementarea unor metode științifice pentru o mai bună evaluare a stocurilor și o administrare durabilă a resurselor;

- poate sprijini partenerii din Maghreb să își consolideze capacitatea de a elabora și de a implementa politici și strategii în materie de schimbări climatice, să sprijine dezvoltarea cu emisii reduse de carbon, să consolideze rezistența la schimbările climatice și să îmbunătățească accesul la informații;

- în contextul consolidării dialogului de politică UE-Mediterana de sud privind schimbările climatice, Comisia va continua să încurajeze dezvoltarea de proiecte-pilot în țările interesate să testeze aplicarea așa-numitului „nou mecanism de piață”, după cum s-a convenit în contextul negocierilor Convenției-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice, la Durban. Comisia a început deja să pregătească terenul în acest sens prin intermediul Parteneriatului cu Banca Mondială privind gradul de

pregătire a pieței și al Fondului de parteneriat pentru emisiile de dioxid carbon. Dacă sunt întrunite condițiile propice, aceste inițiative și altele similare ar putea duce la acorduri bilaterale cu țările din Maghreb care ar permite utilizarea creditelor sectoriale care se adaugă „acțiunilor proprii” concrete în sectorul producător de energie. Obiectivul ar fi de a sprijini investițiile în energia din surse regenerabile și în eficiența energetică, precum și de a reduce impactul dioxidului de carbon din sectorul energetic. Prin urmare, Comisia va iniția consultări cu țările terțe partenere referitoare la astfel de perspective. În cazul în care condițiile sunt favorabile, dacă există o capacitate suficientă de absorbție a creditelor și dacă partenerii noștri sunt interesați, Comisia se va pregăti pentru a solicita mandate de negociere.

Protecția civilă

44. Regiunea Maghreb este deosebit de vulnerabilă la dezastre provocate de om sau naturale, care ar putea submina grav eforturile regiunii către o dezvoltare durabilă. Date fiind proximitatea și vulnerabilitatea comună la efectele schimbărilor climatice, țările din Maghreb au mult de câștigat de pe urma unor strategii de dezvoltare a rezistenței la schimbările climatice și a unei cooperări strânse la nivel regional și cu UE, având în vedere că dezastrele naturale și cele provocate de om nu se opresc la frontiere. Protecția civilă este un instrument-cheie pentru a construi o bună cooperare și a promova solidaritatea între țări.
45. Deși pentru regiunea mediteraneană există un atlas al riscurilor și o rețea eficientă de corespondenți naționali pentru protecție civilă, Maghrebul ar putea beneficia de o cooperare sporită pentru a-și consolida capacitatea de prevenire a dezastrelor, de adaptare, pregătire și reacție în caz de dezastre și pentru a contribui la stabilitatea economică, socială și politică în regiune.

Pe baza cooperării actuale în acest domeniu (inclusiv pe baza Programului Euro-Med pentru prevenirea, pregătirea și reacția în caz de dezastre naturale și de dezastre provocate de om), UE poate:

- promova dezvoltarea, cu toate părțile implicate, a unei abordări regionale a gestionării dezastrelor bazate mai degrabă pe prevenire și pregătire decât pe capacitatea de reacție;
- promovarea unei cooperări interregionale consolidate în Maghreb prin rețeaua de corespondenți naționali pentru protecție civilă, cu scopul de a asigura reacții coordonate în caz de dezastre;
- contribui la includerea în atlasul riscurilor a riscurilor care nu sunt acoperite în prima versiune și care ar putea afecta în special regiunea Maghreb;
- furniza asistență pentru analizarea riscurilor tot mai mari cauzate de schimbările climatice, precum și pentru acțiunile preventive de adaptare corespunzătoare;
- sprijini consolidarea capacităților și sensibilizarea opiniei publice privind prevenirea dezastrelor și pregătirea în caz de dezastre și oferi asistență tehnică pentru dezvoltarea de inițiative, cum ar fi crearea unor platforme naționale pentru reducerea riscului de dezastru și a unor strategii de protecție civilă, în scopul consolidării capacităților și structurilor ad hoc de prevenire existente la nivel național.

F. Migrația și mobilitatea

46. Migrația și mobilitatea joacă un rol esențial în relațiile UE cu țările din Maghreb. Ambele părți se confruntă cu importante provocări, într-o mare măsură similare, în acest domeniu. Ambele au un interes comun în ceea ce privește o mai bună organizare a migrației legale, combaterea migrației ilegale, inclusiv a traficului de persoane, o mai bună promovare a protecției internaționale în regiune și maximizarea impactului migrației asupra dezvoltării.
47. În cadrul abordării sale globale în materie de migrație și mobilitate, UE este hotărâtă să consolideze cooperarea privind aspecte legate de migrație și să sporească mobilitatea cetățenilor într-un mediu sigur. Pe această bază, în comunicarea sa din luna mai 2011¹², UE a propus inițierea unor dialoguri privind migrația, mobilitatea și securitatea cu unele țări din sudul Mediteranei, cu intenția de a consolida relațiile sale cu fiecare dintre aceste țări, în funcție de necesitățile lor, de voința și capacitatea acestora de a continua cooperarea în acest domeniu. Ca urmare, astfel de dialoguri au fost lansate în mod oficial cu Maroc și Tunisia, în scopul încheierii de parteneriate pentru mobilitate într-un viitor foarte apropiat.
48. În plus, există totodată o marjă considerabilă de manevră pentru a consolida sprijinul acordat de UE cooperării intraregionale din Maghreb și cooperării Maghreb-Africa Subsahariană în domeniul migrației și al mobilității. Mai precis, UE poate:
- să își intensifice eforturile în vederea punerii depline în aplicare a declarațiilor ministeriale și a planurilor de acțiune existente în domeniul migrației și dezvoltării între toți actorii relevanți, în special a Procesului euro-african privind migrația și dezvoltarea („Procesul de la Rabat”) și a parteneriatului Africa-UE privind migrația, mobilitatea și ocuparea forței de muncă;
 - sprijini programele de migrație legală între țările din Maghreb, precum și între acestea din urmă și statele subsahariene;
 - utiliza în mod mai sistematic oportunitățile de a spori mobilitatea oferite de Codul de vize al UE, inclusiv pentru categorii cum ar fi tinerii, studenții sau societatea civilă; contribui la o mai bună înțelegere prin intermediul schimburilor de informații privind regimurile actuale de vize;
 - promova cooperarea regională în domeniul supravegherii frontierelor și al combaterii migrației ilegale în Maghreb și în regiunea subsahariană, inclusiv printr-un schimb de informații la nivel regional, prin efectuarea unei analize comune a riscurilor, prin gestionarea și supravegherea comună a punctelor de frontieră și prin cooperarea polițienească, inclusiv privind traficul de persoane și de droguri;
 - promova cooperarea între țările din regiune în chestiuni legate de readmisie, atât în ceea ce privește readmisia între țările din Maghreb, cât și readmisia din țările din Maghreb în țările subsahariene, cu respectarea deplină a drepturilor fundamentale ale migranților;
 - sprijini în continuare țările din Maghreb în materie de azil și protecție internațională, prin măsuri de consolidare a capacităților în cadrul Programului de protecție regională în Africa de Nord sau prin analizarea unor opțiuni posibile de reinstalare;

¹² „Un dialog cu țările sud-mediteraneene privind migrația, mobilitatea și securitatea”, 24.5.2011, COM (2011) 292 final.

➤ după caz, furniza informații privind aspecte legate de asistența și protecția consulară acordată de UE, precum și dezvolta o înțelegere comună în acest domeniu din ce în ce mai important deopotrivă pentru statele membre ale UE și pentru țările din Maghreb.

Concluzie

49. Propunerile de mai sus demonstrează sprijinul UE pentru o mai bună integrare în Maghreb și interesul său direct în această chestiune. Progresele înregistrate în ceea ce privește integrarea vor depinde în primul rând de eforturile interne ale țărilor partenere. Consolidarea relațiilor bilaterale dintre UE și țările din Maghreb poate sprijini acest obiectiv – chiar dacă în mod indirect – printr-o mai mare convergență a normelor, reglementărilor și politicilor. Cu toate acestea, sunt necesare eforturi la nivelul întregii regiuni Maghreb pentru a genera o adevărată dinamică în acest domeniu.
50. Comisia Europeană și Înalțul Reprezentant așteaptă cu interes să discute aceste propuneri cu statele membre ale UE și cu alte instituții ale UE, pentru a asigura o abordare comună și vor consulta, de asemenea, părțile interesate europene și din Maghreb, inclusiv reprezentanții societății civile, cu privire la aceste propuneri.
51. Comisia Europeană și Înalțul Reprezentant propun lansarea unui dialog la nivel înalt între UE și Uniunea Maghrebului Arab referitor la aceste propuneri. De asemenea, invită alte instituții europene, cum ar fi Parlamentul European, să se angajeze în acest dialog cu omologii din Maghreb. Totodată, propun să se asigure faptul că aceste aspecte sunt abordate în dialogurile politice periodice care au loc cu țările din Maghreb. Comisia Europeană și Înalțul Reprezentant vor iniția un dialog și cu părțile interesate neguvernamentale, cum ar fi reprezentanți ai societății civile și ai mediului de afaceri. Prin astfel de schimburi, Comisia Europeană și Înalțul Reprezentant speră să aducă o contribuție valoroasă și continuă la dezbaterile dinamice privind integrarea în Maghreb.